KOHTUJURISTI ETTEPANEK

VERICA TRSTENJAK

esitatud 4. septembril 2008 [1]

1. Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading BV (edaspidi „Heuschen & Schrouff") palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 30. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods *vs.* komisjon [2] (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega Esimese Astme Kohus jättis rahuldamata tema nõude tühistada komisjoni 17. juuni 2004. aasta otsus REM 19/2002, milles leiti, et Heuschen & Schrouff'i taotlus vähendada imporditollimaksu ei ole õigustatud.

2. Apellatsioonkaebus on seotud Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaad) eelotsusetaotlusega, mis on esitatud Staatssecretaris van Financiën'i (rahandusminister) ja Heuschen & Schrouff'i vahelise kohtuvaidluse raames seoses tollivormistusjärgselt sissenõutud imporditollimaksuga, mille vähendamise nõue on käesoleva vaidluse ese. [3]

I. Õiguslik raamistik

A. *Tariifse klassifitseerimisega seotud eeskirjad*

3. Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta [4] I lisas kehtestatud kombineeritud nomenklatuur (edaspidi „KN") tugineb kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemile (edaspidi „HS"), mille töötas välja Tollikoostöö Nõukogu, nüüd Maailma Tolliorganisatsioon, ning mis jõustati 14. juunil 1983 Brüsselis sõlmitud rahvusvahelise konventsiooniga, mis kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 7. aprilli 1987. aasta otsusega 87/369/EMÜ [5]. KN-iga on üle võetud

1 – Algkeel: saksa.

2 – Esimese Astme Kohtu 30. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-382/04: Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods (EKL 2006, lk II-94).

3 – Vt minu 4. septembri 2008. aasta ettepanek kohtuasjas C-375/07: Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading *vs.* komisjon.

4 – EÜT L 256 lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 382.

5 – EÜT L 198 lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 288.

HS-i rubriigid ja kuuekohalised alamrubriigid, ainult seitsmes ja kaheksas number tähistavad KN-i enda alljaotisi. [6]

4. Määruse nr 2658/87 artikli 9 lõike 1 kohaselt võtab Euroopa Ühenduste Komisjon, keda abistab liikmesriikide esindajatest koosnev komitee, sama määruse artiklis 10 määratletud korras vastu meetmed kaupade klassifitseerimiseks kombineeritud nomenklatuuri.

5. Määruse nr 2658/87 I lisa teise osa IV jaotises on grupp 19, kuhu kuuluvad „tooted teraviljast, jahust, tärklisest või piimast; valikpagaritooted".

6. KN-i rubriiki 1901 kuuluvad „linnaseekstrakt; jäme- ja peenjahust, tangudest, tärklisest või linnaseekstraktist valmistatud mujal nimetamata toiduained, mis ei sisalda kakaod või sisaldavad seda alla […]; mujal nimetamata toiduained rubriikidesse 0401–0404 kuuluvatest kaupadest[[7]], […]", selle all on alamrubriik 1901 90 99 tähistusega „muud".

7. KN-i rubriiki 1905 kuuluvad „leiva- ja saiatooted, valikpagaritooted, koogid, küpsised jms pagaritooted, kakaoga või kakaota; armulaualeib, tühjad kapslid farmaatsiatööstusele, oblaadid, riispaber jms: […]", selle all alamrubriigis 1905 90 „muud", järgmisesse alamrubriiki 1905 90 20 kuuluvad „armulaualeib, tühjad kapslid farmaatsiatööstusele, oblaadid, riispaber jms."

8. Mõnes keeleversioonis on rubriigis 1905 märgitud „kuivatatud" tooted, mõnes keeleversioonis „kuivatatud tainalehed jahust või tärklisest" [8], kuid mitte hollandikeelses versioonis. [9] Mõnes keeleversioonis, näiteks inglise ja sloveeni keeles on kasutatud sõnaselgelt mõistet „riispaber". [10]

9. Vastavalt komisjoni 27. juuni 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1196/97 teatavate kaupade

6 – Vt määruse (EMÜ) nr 2658/87 põhjendused (eelkõige põhjendus 3), sama määruse artiklid 1 ja 3 ning 27. septembri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-208/06 ja C-209/06: Medion (EKL 2007, lk I-7963, punkt 3).

7 – Rubriikidesse 0401–0404 kuuluvad kaubad, nagu piim, rõõsk koor, vadak ja sellest valmistatud tooted.

8 – See kehtib mh saksakeelse („getrocknete Teigblätter aus Mehl oder Stärke"), prantsuskeelse („pâtes séchées de farine, d'amidon ou de fécule en feuilles"), hispaaniakeelse („pastas secas de harina, almidón o fécula, en hojas") ja portugalikeelse versiooni kohta („pastas secas de farinha, amido ou fécula").

9 – Hollandikeelne („dergelijke producten van meel of van zetmeel"), taanikeelne („lignende varer af mel eller stivelse") ja rootsikeelne („liknande profukter") versioon, mis sisaldavad loetelu lõpus rohkem või vähem detailset viidet „ja muud sellised kaubad", ei ole nii üksikasjalik kui mõni muu keeleversioon, mis sisaldab nimetuse „oblaadid" ja määratluse „muud sellised kaubad" vahel veel mõistet, mis on toodud järgmises joonealuses märkuses.

10 – Vt „rice paper" ingliskeelses versioonis ja „rižev papir" sloveenikeelses versioonis.

klassifitseerimise kohta koondnomenklatuuris [11] lisa punktile 1 (see määrus tugineb eespool nimetatud määruse nr 2658/87 artiklile 9) klassifitseeritakse järgmised kirjeldatud kaubad alamrubriiki 1905 90 20:

„Kuivade poolläbipaistvate erineva suurusega lehtede kujuline riisijahust, soolast ja veest valmistatud toiduaine.

Lehtedele painduvuse andmiseks niisutatakse neid vees ja kasutatakse seejärel üldiselt kevadrullide ja samalaadsete toodete „ümbriste" valmistamiseks." [12]

10. Selle kohta on määruse nr 1196/97 lisa punktis 1 toodud järgmine põhjendus:

„Klassifikatsioon määratakse kindlaks kaupade koondnomenklatuuri tõlgendamise üldeeskirjadega 1 ja 6 ning CN-koodide 1905, 1905 90 ja 1905 90 20 sõnastusega."

B. *Imporditollimaksu vähendamine õigluse klausli alusel*

11. Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik [13] (edaspidi „tolliseadustik"), artikkel 239 sätestab, et impordi- või eksporditollimaksu võib tagasi maksta või vähendada erandjuhtudel. Tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teine taane sätestab:

„Impordi- või eksporditollimaksu võib tagasi maksta või vähendada […] juhtudel […], [mille] on [põhjustanud] asjaolud, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses. […]"

11 – EÜT L 170, lk 13; ELT eriväljaanne 02/08, lk 314.

12 – Hollandikeelses versioonis: „Voedselbereiding in de vorm van droge, doorschijnende vellen, met verschillende afmetingen, vervaardigd van rijstmeel, zout en water. De vellen worden, na weken in water om ze plooibaarte maken, meestal gebruikt om daarvan de „wikkels" voorloempia's en dergelijke te vervaardigen".

13 – EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307.

II. Asjaolud

12. Heuschen & Schrouff, toiduainete ja toidu koostisosade sissevedaja, impordib juba mitu aastat Vietnamist riispaberit [14].

13. 1996. aastal ja järgnevatel aastatel deklareeris Heuschen & Schrouff'i nimel tegutsev tollimaakler imporditud riispaberi vabasse ringlusse lubamiseks KN-i alamrubriiki 1901 90 99 kuuluvana. Madalmaade toll teatas 21. märtsi 1996. aasta kirjas Heuschen & Schrouff'ile, et riispaber tuleb tõepoolest klassifitseerida KN-i alamrubriiki 1901 90 99.

14. 27. juunil 1997 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 1196/97 [15], mis avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 28. juunil 1997 ja mis jõustus 19. juulil 1997.

15. Pärast nimetatud määruse vastuvõtmist jätkas Heuschen & Schrouff Vietnamist pärineva riispaberi klassifitseerimist KN-i alamrubriiki 1901 90 99, mida Madalmaade toll aktsepteeris kuue kuu jooksul 29 deklaratsiooni puhul (kontrollides dokumente ja ühel juhul kaupu). 16. märtsil 1998 teatas Madalmaade toll, et riispaber tuleb klassifitseerida KN-i alamrubriiki 1905 90 20. Samal päeval veidi aega hiljem kinnitas sama tolliasutus siiski ühe deklaratsiooni puhul, milles riispaber oli klassifitseeritud KN-i alamrubriiki 1901 90 99, deklaratsiooni õigsust. Alates 17. märtsist 1998 klassifitseeris Heuschen & Schrouff imporditud riispaberi KN-i alamrubriiki 1905 90 20.

16. Heuschen & Schrouff'ilt nõuti 22. novembri 2000. aasta kirjas ajavahemikul 13. novembrist 1997 kuni 31. detsembrini 1998 imporditud riispaberi eest 645 399,50 Hollandi kuldna (292 869,52 euro) suuruse tollimaksu tasumist. Määrusele nr 1196/97 tuginedes selgitas toll, et deklaratsioonides esitatud KN-i alamrubriik 1901 90 99 ei ole õige ja seetõttu tuleb asjaomaseid maksuotsuseid korrigeerida.

17. Vaadanud Heuschen & Schrouff'i vaide läbi, kinnitas Inspecteur oma 9. märtsi 2001. aasta otsusega tollimaksu tasumise nõuded; nendest arvati välja

14 – Tuntud ka saksakeelse nimetuse „Reisblätter" või ingliskeelse nimetuse „rice-paper" all.

15 – Vt käesoleva ettepaneku punktid 9 ja 10.

16. märtsi 1998. aasta tollideklaratsiooni alusel tasumisele kuuluva 13 650,30 Hollandi kuldna (6 194,24 euro) suuruse tollimaksu tasumise nõue, mis tühistati. Pärast kohandamist määrati ajavahemikul 25. novembrist 1997 kuni 2. veebruarini 1998 toimunud impordi eest tasumisele kuuluvaks summaks 636 518,40 Hollandi kuldnat (282 645,21 eurot).

18. Heuschen & Schrouff esitas 13. septembril 2002 siseriiklikule tolliasutusele tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 alusel tollimaksu vähendamise taotluse. 19. septembril 2002 esitati nimetatud taotlus komisjonile.

19. Komisjon jättis taotluse 17. juuni 2004. aasta otsusega REM 19/2002 rahuldamata, tuues põhjenduseks, et esineb küll erandjuhtum tolliseadustiku artikli 239 tähenduses, kuid tegemist on Heuschen & Schrouff'i ilmse hooletusega. Komisjon märgib, et pärast määruse nr 1196/97 avaldamist 28. juunil 1997 ei olnud tollitariifistikuga seotud olukord enam keerukas ega ebaselge. Heuschen & Schrouff oleks pidanud selleks ajaks hankima teavet ja asjas selgusele jõudma.

20. Komisjoni otsuse peale esitas Heuschen & Schrouff 23. septembril 2004 käesoleva kaebuse.

III. Menetlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

21. Heuschen & Schrouff tugines oma kaebuses kolmele väitele:

– tolliseadustiku artikli 239 rikkumine, asjaolude valesti hindamine ja otsuse põhjendamata jätmine;

– hea halduse tava ja võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine;

– proportsionaalsuse põhimõtte rikkumine.

22. Esimese Astme Kohus jättis vaidlustatud kohtuotsusega kaebuse rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja kaebuse esitajalt.

23. Käeoleval juhul tähtsust omavates kohtuotsuse lõikudes märgib Esimese Astme Kohus, et Madalmaade tolli eksimuse tõttu esineb küll erandjuhtum tolliseadustiku artikli 239 tähenduses, kuid tegemist on

Heuschen & Schrouff'i ilmse hooletusega. Määruse nr 1196/97 avaldamine tegi lõpu varem valitsenud olukorrale, mis võis hollandikeelsest versioonist tingituna olla keerukas. Igal juhul olid sellest ajast alates võimalikud vastuolud tollideklaratsiooni esitamise senise korra ja määruse nr 1196/97 vahel ilmselged. Nende vastuolude kohta oleks tulnud tolliasutuselt igal juhul teavet hankida. Tollimaakleri vead tuleb Heuschen & Schrouff'i süüks panna. Järelikult tegi komisjon õige otsuse ja tolliseadustiku artiklit 239 ei ole rikutud.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

24. Heuschen & Schrouff palub Euroopa Kohtul:

– tühistada Esimese Astme Kohtu 30. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-382/04;

– tühistada Euroopa Komisjoni 17. juuni 2004. aasta otsus REM 19/2002, milles komisjon leidis, et tollimaksu vähendamine ei ole konkreetsel juhul õigustatud;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25. Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus põhjendamatuse tõttu rahuldamata,

– mõista kohtukulud välja Heuschen & Schrouff'ilt.

26. Pärast kirjalike märkuste esitamist toimus 22. mail 2008 kohtuistung, milles osalesid Heuschen & Schrouff, komisjon, Madalmaade valitsus, Kreeka valitsus ja Itaalia valitsus. Kohtuistungil ei ilmnenud uusi asjaolusid.

V. Apellatsioonkaebus

A. *Poolte argumendid*

27. Heuschen & Schrouff esitab apellatsioonimenetluses üheainsa väite, et Esimese Astme Kohus on rikkunud tolliseadustiku artiklit 239.[16] Lisaks sellele ei põhjendanud Esimese Astme Kohus Heuschen & Schrouff'i arvates oma seisukohti piisavalt; igatahes kohtuotsuse põhistusest need seisukohad ei ilmne.

28. Kuni praeguse ajani ei ole selge, kuidas tuleb küpsetamata riispaber klassifitseerida. Esimese Astme Kohus lähtus ekslikult sellest, et riispaberi klassifitseerimine KN-i alamrubriiki 1905 90 20 oli kindel. Heuschen & Schrouff peab seda klassifikatsiooni ekslikuks, viidates sellele, et õiget klassifitseerimist puudutavas küsimuses on samal ajal pooleli vaidlus Hoge Raad der Nederlandenis.[17]

29. Apellant leiab, et tolliseadustiku artikli 239 kohane hindamine, mis toimub vea olemuse (ja õigusnormi keerukuse), apellandi ametialase kogemuse ja sellega kaasneva hoolsuse kriteeriumide alusel, peab tervikuna vaadeldes viima järelduseni, et tollimaksu tuleb vähendada.

30. Mis puutub õigusnormi keerukuse kriteeriumi, siis tuleb märkida, et vigu tegid nii komisjon kui ka Madalmaade toll. Komisjoni määruse nr 1196/97 puhul on tegemist silmanähtavalt ebaõige, igal juhul aga mitmeti mõistetava õigusaktiga, mis on vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga.[18] Selle kohaldamisalasse võiks äärmisel juhul kuuluda küpsetatud riispaber, mitte aga küpsetamata riispaber, mida impordib Heuschen & Schrouff. Pealegi ei ole KN-i rubriigi 1905 hollandikeelses versioonis riispaberit nimetatud. See tekitab segadust. Vea tegi ka Madalmaade toll, aktsepteerides pärast määruse nr 1196/97 avaldamist kuue kuu jooksul 29 deklaratsiooni, milles riispaber oli klassifitseeritud KN-i alamrubriiki 1901. Kõike eelnevat arvesse võttes on tegemist tolliklassifikatsiooni käsitleva keeruka õigusnormiga, millesse määruse nr 1196/97 avaldamine vastupidi Esimese Astme Kohtu arvamusele selgust ei toonud. Kohtuotsust Biegi Nahrungsmittel[19] silmas pidades tuleb lisaks sellele arvestada ajavahemikku, mille jooksul ametiasutuste ebaõige käitumine jätkus. Vastupidi Esimese Astme Kohtu arva-

16 – Apellatsioonkaebuse alguses märgib Heuschen & Schrouff ühtlasi, et rikutud on komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), artikleid 899–909. Kuna apellatsioonkaebuses ei viidata konkreetselt tolliseadustiku artikli 239 alusel tehtavate otsuste haldusmenetlusega seotud sätetele, lähtun ma sellest, et apellatsioonkaebus tugineb ühtsele väitele, mis puudutab peamiselt tolliseadustiku artiklit 239.

17 – Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 2.

18 – Heuschen & Schrouff viitab sellega seoses 11. augusti 1995. aasta otsusele kohtuasjas C-12/94: Uelzena Milchwerke (EKL 1995, lk I-2397).

19 – 3. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-499/03 P: Biegi Nahrungsmittel ja Commonfood *vs.* komisjon (EKL 2005, lk I-1751, punkt 48).

musele tuleb seega arvesse võtta asjaolu, et Madalmaade toll ei avaldanud järgneva kuue kuu jooksul klassifitseerimise suhtes kahtlusi, vaid luges selle õigeks.

31. Mis puutub apellandi ametialasesse kogemusse, siis tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus tegi vea, järeldades, et Heuschen & Schrouff'il oli laialdane impordi- ja ekspordialane kogemus. Sellega seoses kvalifitseeris Esimese Astme Kohus Heuschen & Schrouff'i vääralt kogemustega ettevõtjaks, kes on impordi- ja ekspordivormistuse küsimustes vilunud. Ent Heuschen & Schrouff ei esita tollideklaratsioone ise, vaid on palganud pädeva esindaja, kes teeb tolliseadustiku artikli 5 kohaselt tema nimel tollieeskirjades ette nähtud toiminguid. Esindaja toiminguid ei saa tolliseadustiku artikli 239 tähenduses süüks panna Heuschen & Schrouff'ile. Pidades silmas kohaldatavate õigusnormide äärmiselt keerukat olemust, ei oleks käesoleval juhul saanud väidetavalt ekslikku klassifitseerimist vältida isegi laialdase ametialase kogemuse korral.

32. Hoolsuskohustusega seoses esitas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuses ülemäära kõrgeid nõudmisi isegi juhul, kui Heuschen & Schrouff oleks olnud kogemustega ettevõtja. Lisaks sellele võrdsustas Esimese Astme Kohus Heuschen & Schrouff'i vääralt otsese esindajaga, kelle Heuschen & Schrouff oli palganud. Ei ole mõistetav, miks oleks Heuschen & Schrouff pidanud KN-i senisesse alamrubriiki klassifitseerimise õigsuses kahtlema. Nagu märgiti juba õigusnormi keerukuse kriteeriumi osas, oli tal piisavalt pidepunkte, tegemaks järeldust, et klassifitseerimine KN-i alamrubriiki 1901 on õige, eelkõige puudutab see pidepunkti, et määruses nr 1196/97 ei ole tema imporditavat küpsetamata riispaberit üldse nimetatud. Asjaolu, et ta jättis määruse kohaldamata, ei ole seega seotud sellega, et ta ei olnud määrusega tutvunud, vaid sellega, et tema arvates ei tulnud tema imporditava kauba suhtes nimetatud määrust kohaldada ja Madalmaade toll oli seda kinnitanud. Lisaks sellele tuleb arvesse võtta, et kombineeritud nomenklatuuri ei muudetud aastatel 1996–1998 määruse nr 1196/97 sõnastuse kohaselt. Nimetatud põhjusel ei ole käesolev olukord võrreldav kohtuotsuses Covita [20], millele Esimese Astme Kohus viitab, käsitletud olukorraga. Hoolsuskohustuse rikkumist tuleb seevastu ette heita Madalmaade tollile, kes aktsepteeris kuue kuu jooksul 29 deklaratsiooni, mis nüüd loetakse valeks. Pärast seda möödus kaks aastat ja kaheksa kuud, enne kui koostati tollimaksu vähendamise taotlus. Neid asjaolusid tuleb arvesse võtta, hinnates asjaolu, et Heuschen & Schrouff rikkus hoolsuskohustust – võimalik, et piiratud ulatuses ja kaua aega tagasi –, mis ei ole võrreldes Madalmaade tolli raske hooletusega määrava tähtsusega. Seda kinnitab ka apellatsioonkaebuse lisas edastatud Madalmaade tolli 2002. aasta septembri nn töödokument, mis on koostatud enne seda, kui Heuschen & Schrouff esitas komisjonile tollimaksu vähendamise taotluse.

20 – 26. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-370/96: Covita (EKL 1998, lk I-7711).

Kohtuotsusele Sommer [21] tuginedes järeldas Madalmaade toll nimetatud dokumendis, et Heuschen & Schrouff'il oli õiguspärane ootus, et tolliasutus toimib õigesti.

33. Komisjon viitab kõigepealt sellele, et apellatsioonkaebuses on korratud mitut asjaolu, mis on Esimese Astme Kohtule juba esitatud. Selle tähelepanekuga ei taha ta siiski väita, nagu oleks apellatsioonkaebus vastuvõetamatu.

34. Komisjon väidab, et Heuschen & Schrouff'i argumendid ei sea Esimese Astme Kohtu otsust küsimärgi alla. Tuleb möönda, et tegemist on erandjuhtumiga tolliseadustiku artikli 239 tähenduses, kuna Madalmaade toll tegi vea, jättes pärast määruse nr 1196/97 avaldamist osutamata, et Heuschen & Schrouff'i esitatud tollideklaratsioonides olid kaubad klassifitseeritud valesti. Samuti puuduvad asjaolud, mille puhul saab asjaomast isikut süüdistada pettuses. Siiski ei ole täidetud järgmine tolliseadustiku artiklis 239 sätestatud tingimus, nimelt asjaomase isiku ilmse hooletuse välistamine. Euroopa Kohtu poolt väljakujundatud kolme kriteeriumi (nende sätete keerukus, mille täitmata jätmise tõttu tekkis tollivõlg, ettevõtja ametialane kogemus ja hoolsus) hindamisel on oluline üksnes asjaomase ettevõtja tegevus. Vastupidi Heuschen & Schrouff'i argumentidele ei mängi siinkohal mingit rolli siseriiklike tolliasutuste tegevuse uurimine.

21 – 19. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-15/99: Sommer (EKL 2000, lk I-8989).

B. *Õiguslik hinnang*

35. Kõigepealt tuleb märkida, et minu arvates ei tekita kahtlusi apellatsioonkaebuses esinevad väidetavad kordused, mida komisjon esile tõi. Apellatsioonkaebus, mis piirdub Esimese Astme Kohtus esitatud väidete ja argumentide, sealhulgas otseselt selle kohtu poolt tagasi lükatud asjaoludel põhinevate väidete ja argumentide kordamisega või sõnasõnalise ülevõtmisega, ei vasta põhjendamiskohustusele, mis tuleneb EÜ artiklist 225, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 112 lõike 1 punktist c. [22] Kui apellant vaidlustab Esimese Astme Kohtu poolt ühenduse õiguse tõlgendamise või kohaldamise, millega on tegemist käesoleval juhul, võivad esimeses kohtuastmes käsitletud õigusküsimused siiski apellatsioonimenetluses uuesti arutusele tulla. [23]

22 – 6. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas C-41/00 P: Interporc *vs.* komisjon (EKL 2003, lk I-2125, punkt 16).

23 – Vt mh 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-210/98 P: Salzgitter *vs.* komisjon (EKL 2000, lk I-5843, punkt 43) ja eespool 22. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Interporc *vs.* komisjon, punkt 17.

36. Sellega seoses tuleb märkida, et faktiliste asjaolude tuvastamine või nende hindamine Esimese Astme Kohtu poolt ei saa põhimõtteliselt olla käesoleva menetluse ese. Neid võib uurida üksnes juhul, kui on tegemist faktiliste asjaolude õigusliku kvalifitseerimise ja Esimese Astme Kohtu poolt tehtud õiguslike järelduste kontrollimisega, et küsimusele, kas on täidetud tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teises taandes toodud tingimused, oleks võimalik vastata eitavalt. [24]

37. Järgnevalt tuleb käsitleda Heuschen & Schrouff'i tõstatatud küsimust riispaberi tolliklassifikatsioonieeskirjade kohase klassifitseerimise kohta. [25] Heuschen & Schrouff näib oletavat, et kui tema poolt vaidlustatud klassifitseerimine KN-i alamrubriiki 1905 90 20 on vale, ei ole tollimaksu vähendamise küsimus enam oluline. Selle kohta tuleb esiteks märkida, et nimetatud küsimus, nagu täheldas ka komisjon, ei ole mitte käesoleva menetluse, vaid siseriiklikus kohtus samal ajal poolelioleva menetluse ese. [26] Teiseks tuleb märkida, et süstemaatilise käsitluse kohaselt oleks õigem teha kõnealuse tollimaksu vähendamise kohta otsus alles pärast seda, kui on selgeks tehtud tollimaksu summa kohta arvestuskande tegemise küsimus. [27] Kohtupraktikas ei ole senini siiski nõutud, et otsused tuleb vastu võtta süstemaatilises järgnevuses. [28]

38. Mis puutub tollimaksu (mille kohta on käesoleval juhul järelarvestuskanne tehtud) vähendamisse õigluse klausli alusel, siis sätestab tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teine taane, et imporditollimaksu võib vähendada erandjuhtudel [29], mille puhul ei saa asjaomast isikut süüdistada pettuses ega ilmses hooletuses. Tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teise taande tähenduses ilmse hooletuse esinemise hindamiseks tuleb arvesse võtta eelkõige nende sätete keerukust, mille

24 – Kui Esimese Astme Kohus on faktilisi asjaolusid tuvastanud või neid hinnanud, siis on Euroopa Kohus EÜ artikli 225 kohaselt pädev nende faktiliste asjaolude õiguslikku kvalifitseerimist ja Esimese Astme Kohtu poolt tehtud õiguslikke järeldusi kontrollima (eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Biegi Nahrungsmittel ja Commonfood *vs.* komisjon, punkt 41; selles tähenduses Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, 2. Auflage, London, 2006, lk 457, punkt 16-007). Nagu Euroopa Kohus on juba mitmel korral leidnud, on niisuguse kvalifitseerimise puhul tegemist õigusküsimusega, mida sellisena võib Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses kontrollida (vt eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Biegi Nahrungsmittel ja Commonfood *vs.* komisjon, punkt 41; 19. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-19/93 P: Rendo jt *vs.* komisjon (EKL 1995, lk I-3319, punkt 26) ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-470/00 P: parlament *vs.* Ripa di Meana jt (EKL 2004, lk I-4167, punkt 41).

25 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 28.

26 – Seoses üksikasjaliku vastuse andmisega küsimusele, mis puudutab riispaberi klassifitseerimist tollieeskirjade kohaselt, viitan ma oma märkustele kohtuasja C-375/07 kohta (vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 2), millest nähtub, et riispaber kuulub KN-i alamrubriiki 1905 90 20.

27 – Süstemaatilise käsitluse kohaselt võib tagasi maksta või vähendada üksnes tollimaksu, mille kohta on tehtud arvestuskanne. Seni kuni tollivormistusjärgselt sissenõutud maksu kohta on arvestuskanne tegemata, ei ole teada, kas maksusumma, mille kohta on tehtud tolliseadustiku artikli 220 kohane järelarvestuskanne ja mida võib tagasi maksta või vähendada, on üldse olemas.

28 – Siseriiklikul tasandil rakendatavas praktikas määratakse taotluste läbivaatamise järjekord osalt kindlaks sel teel, et vastavalt menetlusökonoomia põhimõttele tehakse otsus tollimaksu vähendamise kohta alles pärast seda, kui on tuvastatud, et tollimaksu summa kohta on arvestuskanne tehtud (Alexander, „Vorbemerkungen zu Art. 220, 221", teoses Witte, *Zollkodex, Kommentar*, 4. Aufl., 2006, punkt 2). Tulevikuks näeb ajakohastatud tolliseadustik, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 450/2008, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (ajakohastatud tolliseadustik) (ELT L 145, lk 1), ette positiivse muudatuse otsuste süstemaatilise järgnevuse osas, kuna artikli 84 lõige 2 sätestab, et kui on esitatud kaebus tollivõla teatamise kohta, peatatakse tagasimaksmise või vähendamise taotluste esitamise tähtaeg õigluse kaalutlustel alates kaebuse esitamise kuupäevast kuni kaebuse menetlemise lõpuni.

29 – Üldine õigluse klausel võimaldab arvesse võtta erandjuhtusid, vt selle kohta Berr ja Trémeau, „Le droit douanier, Communautaire et national", 7e ed., 2006, lk 241, ning Huchatz, „Art. 239 – Erstattung oder Erlass in Sonderfällen" eespool 28. joonealuses märkuses viidatud teoses Witte, Zollkodex, Kommentar, 4. Aufl., 2006, punktid 1 ja 28.

täitmata jätmise tõttu tekkis tollivõlg, ning samuti ettevõtja ametialast kogemust ja hoolsust. [30] Esimese Astme Kohus toimis õigesti, lähtudes neist tingimustest vaidlustatud kohtuotsuses. [31]

39. Esimese Astme Kohus toimis samuti õigesti, tuvastades, et käesolevas vaidluses on oluline üksnes ilmse hooletuse küsimus, seega kolme nimetatud kriteeriumi hindamine. Kõik pooled on ühel meelel – mis kajastub ka komisjoni otsuses –, et tegemist on erandjuhuga tolliseadustiku artikli 239 tähenduses, kuna Madalmaade toll tegi vea, jättes pärast määruse nr 1196/97 avaldamist osutamata, et Heuschen & Schrouff'i esitatud tollideklaratsioonid on ebaõiged. Samuti puuduvad poolte üksmeelse arvamuse kohaselt asjaolud, mille puhul saab asjaomast isikut süüdistada pettuses.

40. Mis puutub sätete keerukuse küsimusse, siis leian, et Esimese Astme Kohus tõlgendas ja kohaldas ühenduse õigust õigesti. Selles suhtes järeldas Esimese Astme Kohus, kes võttis kõigiti arvesse enne määruse nr 1196/97 vastuvõtmist valitsenud keerukat olukorda, kohtuotsusele Hewlett Packard France [32] viidates õigesti, et nimetatud määruse vastuvõtmine tegi lõpu ebaselgele olukorrale. Vastupidi Heuschen & Schrouff'i esitatud märkustele ei luba minu arvates asjaolu, et vastavalt kohtuotsusele Biegi Nahrungsmittel [33] tuleb arvestada „ajavahemikku, mil ametiasutuste ebaõige käitumine jätkus", anda teistsugust hinnangut. Olukord, mida käsitleti kohtuotsuses Biegi Nahrungsmittel ja mille puhul võis rolli mängida ka nimetatud ajavahemik, [34] ei ole võrreldav käesolevas asjas esineva olukorraga. Erinevalt kohtuasjas Biegi Nahrungsmittel käsitletud olukorrast iseloomustab käesolevat olukorda see, et määruse nr 1196/97 vastuvõtmine tegi lõpu ebaselgele olukorrale. Asjaolu, et mitte ainult Heuschen & Schrouff, vaid ka tolliasutused jätsid Euroopa Liidu Teataja sisuga tutvumata, ei mängi siinjuures mingit rolli. Kuigi tolliasutused jätsid teabe hankimata, ei vabasta see asjaomast ettevõtjat teabe hankimise kohustusest. Üldjuhul on asjaomase ettevõtja hooletuse hindamisel oluline subjektiivne valdkond, kusjuures lähtuda tuleb asjaomasest ettevõtjast endast. Minu arvates tuleb tolliasutuste tegevust hinnata üksnes erandjuhtudel.

30 – 11. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-48/98: Söhl & Söhlke (EKL 1999, lk I-7877, punktid 56 ja 60). Vt ka Lyons, *EC Customs Law*, 2nd ed., 2008, lk 489. Nende tingimuste identsuse kohta tolliseadustiku artikli 220 lõikes 2 sätestatud teatavate tingimustega ja seda käsitleva kohtupraktika kohta vt minu 4. septembri 2008. aasta ettepanek kohtuasjas C-375/07: Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading *vs.* komisjon.

31 – Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 44.

32 – 1. aprilli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-250/91: Hewlett Packard France (EKL 1993, lk I-1819, punkt 28).

33 – Viidatud eespool 19. joonealuses märkuses, punkt 48.

34 – Vt selle kohta kohtuotsus Biegi Nahrungsmittel, punkt 55. Selle kohtuotsuse tausta kohta selgitab Harings, „Nacherhebung von Einfuhrabgaben, Nichterkennbarkeit eines Irrtums der Zollbehörden", *Zeitschrift für Zölle und Verbrauchsteuern,* 2005, lk 230 jj, lk 321, et varem lähtusid tolliasutused sageli sellest, et viga on tuvastamatu ainult juhul, kui see on aluseks pikaajalisele halduspraktikale. Kohtuotsus Biegi Nahrungsmittel eitas seda praktikat. Harings viitab ka sellele, et ekslik halduspraktika on tõend vea tuvastamatusest.

41. Mis puutub ametialase kogemuse kriteeriumisse, siis leian ka selles osas, et Esimese Astme Kohus ei teinud ühenduse õiguse tõlgendamisel ja kohaldamisel vigu. Esimese Astme Kohus võttis õigesti aluseks kohtuotsuses Söhl & Söhlke [35] väljakujundatud kriteeriumid. [36] Esimese Astme Kohus kvalifitseeris Heuschen & Schrouff'i kogemustega ettevõtjaks ja pani talle süüks tollimaakleri vead. [37] Mis puutub ettevõtja ametialasesse kogemusse, siis viis Esimese Astme Kohus läbi faktiliste asjaolude hindamise, mida saab apellatsioonimenetluses vaidlustada ainult piiratud tingimustel, mis käesoleval juhul puuduvad. [38] Mis puutub tollimaakleri vigade süükspanemisse Heuschen & Schrouff'ile, siis tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale on selline süükspanemine lubatav üksnes juhul, kui esindajat saab süüdistada pettuses ja pettus puudutab ka maksuvõlgnikku. [39] Mis puutub väitesse, et käesoleval juhul ei oleks saanud kohaldatavate õigusnormide väga keerukat olemust silmas pidades väidetavat ekslikku klassifitseerimist vältida isegi laialdase ametialase kogemuse korral, siis tuleb märkida, et see kehtib ainult olukorra kohta, mis valitses enne määruse nr 1196/97 vastuvõtmist, ja sellele anti hinnang eespool. [40]

42. Ettevõtja hoolsuse kriteeriumiga seoses tuleb märkida, et ka selles osas on vaidlustatud kohtuotsus õige. Nagu Esimese Astme Kohus paikapidavalt sedastas, tuginedes eelkõige kohtuotsustele Deutsche Fernsprecher [41], Covita [42] ja Binder [43], tuleb eeldada, et Euroopa Liidu Teataja sisu on käesoleva asjaga võrreldavatel juhtudel asjaomasele ettevõtjale teada ning erandi võib teha ainult juhul, kui õigusakt on kasutaja emakeeles avaldamata. [44] Vastupidi Heuschen & Schrouff'i väidetele ei kujuta see endast ülemäära kõrgete nõuete esitamist. Pärast määruse nr 1196/97 avaldamist oleks maksuvõlgnik, kes oli sellises olukorras nagu Heuschen & Schrouff, pidanud üles näitama hoolsust [45] ja võtma nimetatud määruse teatavaks, samuti tegema selgeks senise klassifitseerimise suhtes tekkinud küsitavused, mis määrusest paratamatult tulenevad. Seejärel käsitles Esimese Astme Kohus Heuschen & Schrouff'i väidet, et arvesse tuleb võtta Madalmaade tolli tegevust, konkreetselt hoolsuskohustuse rikkumist. Selle väite lükkas Esimese Astme Kohus õigusega tagasi. Selle kohta tuleb veel kord märkida – nagu märkis juba ka komisjon –, et siinkohal ei mängi mingit rolli tolliasutuste tegevuse kontrollimine. Heuschen & Schrouff nõuab õigupoolest, et Madalmaade tolli viga, mille esinemist ei seata küsimärgi alla ei käesolevas ettepanekus, komisjoni otsuses ega vaidlustatud Esimese Astme Kohtu otsuses, hinnataks kahekordselt: esiteks „erandjuhtumi" tasandil

35 – Viidatud eespool 30. joonealuses märkuses.

36 – Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 59.

37 – Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 65 ja 66 ning järgnev õiguslik kvalifitseerimine kuni punktini 70.

38 – EÜ artikli 225 lõikest 1 ja Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust tuleneb, et apellatsioonkaebus peab piirduma õigusküsimustega. Seega on põhimõtteliselt välistatud faktiliste asjaolude veelkordne uurimine. Euroopa Kohus võib faktiliste asjaoludega seotud küsimusi, mis puudutavad eelkõige tõendite võltsimist, käsitleda ainult piiratud ulatuses.

39 – Selle poolt räägib 7. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-61/98: De Haan (EKL 1999, lk I-5003, punkt 53).

40 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 40.

41 – 26. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-64/89: Deutsche Fernsprecher (EKL 1990, lk I-2535).

42 – Viidatud eespool 20. joonealuses märkuses.

43 – 12. juuli 1989. aasta otsus kohtuasjas 161/88: Binder (EKL 1989, lk 2415).

44 – Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 75 jj.

45 – Harings, viidatud eespool 34. joonealuses märkuses, lk 231, järeldab Euroopa Kohtu praktikast, et sellekohase hindamise aluseks on „õigusakti informeeritud kasutaja". Selle all mõeldakse mõistlikult toimivat ettevõtjat, kes tutvub hoolikalt Euroopa Liidu Teataja sisuga. Hindamise aluseks ei saa seevastu olla tolliõiguse ekspert, kes tunneb hästi kõiki selle õigusvaldkonna norme ja nende koosmõju. Kriitiliselt selle kohta vt Berr, „Droit douanier", *La semaine juridique – édition entreprise,* 1990 II 15876, lk 589 jj, lk 592.

ja teiseks „maksuvõlgniku hooletuse" tasandil. Viimati nimetatu puhul saab tegemist olla ainult ettevõtja enda tegevusega, kuna tolliasutuse tegevust hinnati juba „erandjuhtumi" tasandil.

43. Eeltoodut arvestades olen seisukohal, et Esimese Astme Kohus tuvastas ja hindas õigesti – oma seisukohti piisavalt põhjendades –, et Heuschen & Schrouff'ile saab ette heita ilmset hooletust tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teise taande tähenduses.

44. Seega tuleb apellatsioonkaebus jätta põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

VI. Kohtukulud

45. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Heuschen & Schrouff on kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud välja mõista Heuschen & Schrouff'ilt.

VII. Ettepanek

46. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Heuschen & Schrouff'ilt.